

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 21/13019-5
Saksbehandler: Susanne Olsen
Dato: 27.04.2021

Svar på oppdrag nr. 440 fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) - Vurdering av behov for å presisere forskriftsregulering av arrangementer i anledning årets russefeiring

Det vises til oppdrag nr. 440 fra Helse- og omsorgsdepartementet til HelseDirektoratet og Folkehelseinstituttet. Oppdraget ber om en vurdering av behov for å gjøre justeringer eller presiseringer i covid-19-forskriftens bestemmelser om arrangementer, i lys av problemstillinger som har kommet opp i arbeidet med å gi råd i anledning årets russefeiring.

Vedlagt følger HelseDirektoratet og Folkehelseinstituttets svar på oppdrag nr. 440.

Oppdragets konklusjoner kan oppsummeres slik:

- HelseDirektoratet anbefaler ikke at det gjøres endringer i covid-19-forskriftens definisjon av arrangementer på nåværende tidspunkt.
- HelseDirektoratet vil vurdere hvilken veiledning som er nødvendig overfor befolkningen, kommuneleger og politiet for å tydeliggjøre hva som menes med private sammenkomster i covid-19-forskriften § 13 første ledd bokstav f.
- Det er gitt egne [råd for russefeiring](#), og det foreslås ikke endringer eller presiseringer i disse nå.

Vennlig hilsen

Helen Brandstorp e.f.
direktør

Wenche Dahl Elde
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 440 - vurdering av behov for å presisere forskriftsregulering av arrangementer i anledning årets russefeiring

Oppsummering

- Oppdraget ber om en vurdering av om covid-19-forskriftens bestemmelser om arrangementer bør endres sett i lys av problemstillinger som har kommet opp i forbindelse med Helsedirektoratets og FHIs arbeid med å gi råd knyttet til russefeiringen.
- Helsedirektoratet anbefaler ikke at det gjøres endringer i covid-19-forskriftens definisjon av arrangementer på nåværende tidspunkt.
- Helsedirektoratet vil vurdere hvilken veiledning som er nødvendig overfor befolkningen, kommuneleger og politiet for å tydeliggjøre hva som menes med private sammenkomster i covid-19-forskriften § 13 første ledd bokstav f.
- Det er gitt egne [råd for russefeiring](#), og det foreslås ikke endringer eller presiseringer i disse nå.

Svaret på oppdraget er utarbeidet i samarbeid med Folkehelseinstituttet (FHI). Underlaget fra FHI finnes også som eget vedlegg.

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Helsedirektoratet har fått følgende oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet:

Vi ber Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, vurdere om gjeldende regulering av arrangementer bør presiseres eller endres, i lys av de spørsmålene som oppstår i forbindelse med arbeidet med å avklare anbefalinger og rammer for årets russefeiring. Dette inkluderer vurdering av bruk av buss og ulike former for samlinger av russ.

Dersom etatene ser behov for endringer av gjeldende regulering, ber vi om at det utarbeides forslag til nødvendige forskriftsendringer.

Frist: I løpet av tirsdag 27. april, idet vi ut fra samtale av i dag oppfatter at det er ønskelig med rask avklaring

Kontaktperson i HOD: Vegard Pettersen (vp@hod.dep.no)

Bakgrunn og forståelse av oppdraget

Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet har i oppdrag 417 og 417B gitt råd knyttet til gjennomføringen av 17. mai. I besvarelsen presiserte vi at FHI ville utarbeide egne og mer detaljerte råd for russen når det nærmet seg russetid. Råd til russen er nå publisert på [FHIs nettsider](#).

I forbindelse med utarbeidelsen av rådene til russen, fremkom enkelte problemstillinger knyttet til arrangementsbestemmelsene i covid-19-forskriften, jf. forskriftens §§ 13-13d. Dette gjaldt særlig følgende:

- Gråsonen mellom det som etter definisjonen av arrangementer anses som "private sammenkomster", som skal følge reglene om arrangementer, jf. § 13 første ledd bokstav f, og andre sosiale samlinger som ikke anses som arrangementer.
- Hvorvidt leie av russebusser gjør at fester/sammenkomster på russebusser blir omfattet av arrangementsreglene i covid-19-forskriften.

I dette oppdraget vil Helsedirektoratet redegjøre for de ovenfornevnte problemstillingene og vurdere om det bør gjøres justeringer i covid-19-forskriftens bestemmelser om arrangementer i lys av disse.

Andre relevante oppdrag

- Oppdrag 417 og 417B om 17. mai feiring.

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet

I [ukerapporten for uke 15 \(FHI\)](#) fremgår det at smittespredningen er synkende i det meste av landet, men at det fortsatt er stor ulikhet i hvordan epidemien rammer landets kommuner. Oslo og en rekke andre kommuner på Østlandet har stått for majoriteten av tilfellene over lengre tid, og det er i mange av disse kommunene fremdeles innført svært strenge tiltak.

Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet har i oppdrag 417 og 417B gitt råd knyttet til gjennomføringen av 17. mai, inkludert råd om russefeiring. I besvarelsen presiserte vi at FHI ville utarbeide egne og mer detaljerte råd for russeren når det nærmet seg russetid. Råd til russeren ble utarbeidet i samarbeid med Helsedirektoratet og etter møte med representanter for russeren fra ulike deler av landet. Rådet er nå publisert på våre nettsider, se [Russeråd](#) (FHI).

Arrangementer og samlinger er hendelser med risiko for smittespredning. I henhold til [covid-19 forskriften §13](#), skiller det mellom offentlige og private arrangementer. Erfaringsvis er det vanskeligere å sikre etterlevelse av de grunnleggende smittevernradene ved private arrangementer, der personer som kjenner hverandre godt deltar, og dette ansees derfor som arrangement med høyere smitterisiko. Derfor er det strengere antallsbegrensninger på slike arrangementer enn for offentlige arrangementer. Det er også ulik smitterisiko innendørs og utendørs, noe som gjenspeiles i de gjeldende antallsbegrensningene. Russearrangement kan falle inn under begge kategorier arrangement, ettersom hvem som arrangerer og hensikten med arrangementet. Kommuner med høyt smittenivå har strengere regler for arrangementer, og dette er strengt regulert i 5A og 5B kommuner.

Vi har gitt russeren råd om hvordan de kan gjennomføre russefeiring med å etablere mindre faste grupper for å redusere risiko for større smitteutbrudd. Russeren må slik vi skrev i vårt råd, forholde seg til de gjeldende regler for arrangementer og samlinger som gjelder i den kommunen de er i: *"Det kan være strengere regler i noen kommuner enn for landet ellers, så sjekk derfor alltid gjeldende regler på den enkelte kommunes nettside og les om [lokale råd og anbefalinger](#) på [Helsenorge.no](#)."*

Når det gjelder mer tilfeldige samlinger som ikke defineres som arrangement, har vi også gitt råd om dette:

- Det er viktig at ikke for mange samles og at generelle smittevernrad følges, for å unngå stor smittespredning.
- Det er best om det er de samme, faste gruppene som samles i løpet av russetiden.
- Hvis flere grupper samles, er det viktig at det er god avstand mellom gruppene, minst 2 meter.
- Samles heller ute enn inne, risiko for smitte er større innendørs.
- Finn et annet sted å være dersom dere ser at det er mange grupper samlet på samme sted

FHI har deltatt i flere møter med statsforvaltere og kommuner der russetiden har vært tema, og gitt informasjon om anbefalingene og om arrangementsbestemmelsene.

Russearrangement vil i stor grad være utendørs, der det er mindre smitterisiko. I biler, busser etc. er rådet å være sammen med sin faste gruppe, og ikke sammen med russ fra andre grupper. Vi mener det ikke er behov for innstramminger eller egne regler for russen. Vi mener også at det ikke er behov for endringer i covid-19-forskriftens definisjon av arrangementer på nåværende tidspunkt.

Helsedirektoratets vurdering

Vurdering av definisjonen av "private sammenkomster", jf. covid-19-forskriften § 13 første ledd bokstav f

Bakgrunn og problemstilling

Covid-19-forskriften § 13 definerer begrepet "arrangementer". Private sammenkomster er definert i bestemmelsens første ledd bokstav f som "sammenkomster for familie, venner og bekjente eller sosiale samlinger i tilknytning til arbeid eller skole, inkludert tilstelninger etter seremonier, fester og bespising med servering av alkohol i forbindelse med seminarer, konferanser, kurs og andre faglige sammenkomster".

Det er videre presisert i andre og tredje ledd i bestemmelsen at hhv "private sammenkomster med 10 eller færre deltakere som avholdes i de delene av et serveringssteds lokaler som samtidig holdes åpent for allmennheten" og "private sammenkomster kun for medlemmer av samme husstand" ikke anses som arrangementer etter bestemmelsen.

Det fremkommer på [Regjeringens nettsider med spørsmål og svar om arrangementer](#) at "et arrangement må avgrenses mot ansamlinger av personer som ikke skyldes at noen har invitert, annonsert eller på annen måte organisert det. Dvs. at det mangler en arrangør. Klare eksempler er individuelle besøk på strand, i parker, på museum, på spisesteder mv. Forskriften er derfor ikke et generelt forbud mot ansamling av personer."

Helsedirektoratet mottar stadig spørsmål om definisjonen av private sammenkomster. Den siste tiden har enkelte av disse vært knyttet til tilstelninger i forbindelse med russetiden, men vi mottar også henvendelser om andre typer tilstelninger i det offentlige rom, der spørsmålet er hvor grensen går mellom private sammenkomster som anses som arrangementer etter covid-19-forskriften § 13 og mer tilfeldige og individuelle besøk eller opphold på offentlige steder. Det er klare eksempler på hva som faller inn under private sammenkomster som omfattes av arrangementsbestemmelsene, og det finnes klare eksempler som faller utenfor. Det er tilstelningen mellom disse klare eksemplene som er utfordrende.

Forståelse av hva som anses som "private sammenkomster" og hva som faller utenfor definisjonen

I besvarelsen på oppdrag 110 del 1 og 2, av 16. oktober 2020, skrev Helsedirektoratet følgende om Helsedirektoratets forslag til definisjonen av "private sammenkomster":

"... Definisjonen innebærer at man må vurdere om tilstelningen man skal arrangere innebærer en ansamling av familie, venner, bekjente eller kollegaer for markering eller feiring. Det betyr at eksempelvis firmafester, julebord og lignende ofte vil anses som private arrangementer. Det samme vil fester og andre feiringer som arrangeres av en profesjonell aktør, så fremt det primært er familie, venner, bekjente og kollegaer som samles. Det betyr at en feiring med venner, bekjente eller kollegaer som arrangeres med et eventbyrå som arrangør vil kunne anses som et privat arrangement. Det samme vil gjelde for en bryllupsfest som arrangeres på et hotell."

Selv om det er gjort justeringer i definisjonen som gjør at Helsedirektoratets forslag ikke direkte er forskriftsfestet, mener Helsedirektoratet at de samme vurderingsmomentene gjør seg gjeldende i sondringen av om en tilstelning anses som en privat sammenkomst eller ikke.

Felles for tilstelningene som anses som private sammenkomster etter covid-19-forskriften § 13 første ledd bokstav f er at det er en tydelig invitasjon, en tydelig organisering bak tilstelningen og en person eller gruppe personer som naturlig vil anses som arrangøren av tilstelningen. Videre er bestemmelsen, etter Helsedirektoratets oppfatning, i hovedsak ment å omfatte feiringer og markeringer av ulike begivenheter (bursdagsfeiring, bryllupsfest, markering i forbindelse med begravelse/bisettelse eller sosial samling/markering/feiring i forbindelse med andre religiøse samlinger). Videre vil tydelig arrangerte fester også omfattes, selv om det ikke er en spesiell anledning for festen.

Motsetningsvis er bestemmelsen ikke ment å skulle omfatte alle sosiale samlinger utenfor hjemmet. Å planlegge å møte en gruppe venner på et offentlig sted der mange andre likesinnede eller jevnaldrende også normalt møtes, anses ikke som en privat sammenkomst etter covid-19-forskriften § 13 første ledd bokstav f. Mer tilfeldige ansamlinger av mennesker i parker, på stranda eller andre utendørs arealer som er tilgjengelige for offentligheten anses ikke som arrangementer.

For russens del, vil det innebære at det ikke anses som et arrangement at man avtaler med den faste gruppen sin å møtes ute i en park eller lignende, selv om det også er andre russ til stede i parken. I slike tilfeller gjelder de generelle rådene om å holde avstand, samt FHIs råd til russeren, som blant annet innebærer at man bør reise et annet sted dersom det er mange til stede der man oppholder seg. Dersom det klart foreligger en tilstelning som noen har invitert til, som starter på et bestemt tidspunkt eller som har et særskilt formål, kan det tale for at det må anses som et arrangement.

Helsedirektoratet forstår at det er vanskelig å trekke en tydelig grense mellom hva som faller innenfor og hva som faller utenfor definisjonen av private sammenkomster. Helsedirektoratet opplever at det kan være utfordrende å gi tydelig informasjon til befolkningen om skillet mellom private sammenkomster som skal følge reglene for arrangementer og andre typer private samlinger som faller utenfor bestemmelsen. Vi opplever også at begrepet "private sammenkomster" muligens kan oppleves forvirrende, og at dette kanskje kunne vært byttet ut med et begrep som tydeligere skilte mellom mer uformelle samlinger og arrangerte tilstelninger. Vi anser likevel begrepet såpass innarbeidet nå at vi ikke anser det hensiktsmessig å foreslå endringer i begrepet av denne grunn.

Hvorvidt en tilstelning anses som et arrangement eller ikke, kan få særlig betydning i spørsmålet om mulig straffeansvar. Det følger av covid-19-forskriften § 24 at forsettlig eller grovt uaktsom overtredelse av bestemmelser i forskriften, straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder, jf. smittevernloven § 8-1. Dersom en tilstelning anses som et arrangement, kan det være forbundet med straff å eksempelvis bryte de forskriftsfestede antallsbegrensningene i § 13a, eller å bryte de forskriftsfestede kravene til avstand i § 13c. Når det er uklart hvorvidt en tilstelning omfattes av de forskriftsfestede kravene, bør det etter Helsedirektoratets oppfatning utvises forsiktighet med å straffeforfølge brudd på tilknyttede bestemmelser. Det bør etter vår vurdering være tydelig at en tilstelning omfattes av definisjonen før man vurderer å straffeforfølge brudd på covid-19-forskriftens bestemmelser om arrangementer. Dette taler for at politiet og påtalemyndigheten, etter Helsedirektoratets vurdering, bør være varsomme med å tolke definisjonen av private sammenkomster utvidende. Vi understreker likevel at vurderinger av spørsmålet om straffeforfølgning er tillagt politiet, og at Helsedirektoratet ikke har noen instruksjonsmyndighet overfor politiet i spørsmålet om straff for brudd på bestemmelser i covid-19-forskriften.

Vi vurderer at det ikke er hensiktsmessig å gjøre justeringer i forskriftsteksten for å tydeliggjøre hva som faller innenfor og utenfor definisjonen. Vi anser at det kan være nødvendig med tydeligere veiledning knyttet til dette skillet, både til befolkningen og til andre sektorer/etater, herunder kommuneleger, statsforvaltere og politiet. Helsedirektoratet har gode kanaler for informasjon til befolkningen og andre sektorer/etater, som vi vil benytte videre i veiledningsarbeidet.

Spørsmål om russebuss anses som et "lokale som leies eller lånes ut"

Arrangement etter covid-19-forskriften er forbeholdt sammenkomster etter § 13 første ledd bokstav a. til f. som holdes *på offentlig sted eller i lokaler og utendørs arealer som leies eller lånes ut*. Det avgrenses her mot sammenkomster som holdes på i private hjem, hager mv.

I vurderingen av hva som skal anses som leid eller lånt lokale må det gjøres en vurdering av de faktiske forhold. For eksempel vil et grendehus/selskapslokale som deles mellom flere boenheter anses som leid lokale selv om arrangøren har en eierandel av lokalet.

Når det gjelder kjøring med russebuss/bil anser direktoratet at dette ikke anses som arrangement etter § 13, dersom det er bussens/bilens eiere som kjører i denne, normalt sett den samme gruppen russ. Leiekontrakt som omfatter hele russetiden likestilles med buss som eies av russens medlemmer. Dersom bussen leies ut til en annen gruppe for en enkeltstående anledning, for eksempel i anledning et utdrikningslag, vil dette omfattes av arrangementsbestemmelsen. Russebussen/bilen anses da som *"lokale som leies ut"*. Det er varigheten av leiekontrakten og de faktiske forhold som vil være avgjørende.

Helsedirektoratets konklusjon

Helsedirektoratets konklusjon kan oppsummeres slik:

- Helsedirektoratet anbefaler ikke at det gjøres endringer i covid-19-forskriftens definisjon av arrangementer.
- Helsedirektoratet vil vurdere hvilken veiledning som er nødvendig overfor befolkningen, kommuneleger og politiet for å tydeliggjøre hva som menes med private sammenkomster i covid-19-forskriften § 13 første ledd bokstav f.
- Det er gitt egne råd for russefeiring, og det foreslås ikke endringer eller presiseringer i disse nå.

Oppdrag nummer 440 - vurdering av behov for å presisere forskriftsregulering av arrangementer i anledning årets russefeiring

Vi ber Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, vurdere om gjeldende regulering av arrangementer bør presiseres eller endres, i lys av de spørsmålene som oppstår i forbindelse med arbeidet med å avklare anbefalinger og rammer for årets russefeiring. Dette inkluderer vurdering av bruk av buss og ulike former for samlinger av russ.

Dersom etatene ser behov for endringer av gjeldende regulering, ber vi om at det utarbeides forslag til nødvendige forskriftsendringer.

Frist: I løpet av tirsdag 27. april, idet vi ut fra samtale av i dag oppfatter at det er ønskelig med rask avklaring

Kontaktperson i HOD: Vegard Pettersen (vp@hod.dep.no)

Folkehelseinstituttets vurdering

I [ukerapporten for uke 15 \(FHI\)](#) fremgår det at smittespredningen er synkende i det meste av landet, men at det fortsatt er stor ulikhet i hvordan epidemien rammer landets kommuner. Oslo og en rekke andre kommuner på Østlandet har stått for majoriteten av tilfellene over lengre tid, og det er i mange av disse kommunene fremdeles innført svært strenge tiltak.

Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet har i oppdrag 417 og 417B gitt råd knyttet til gjennomføringen av 17. mai, inkludert råd om russefeiring. I besvarelsen presiserte vi at FHI ville utarbeide egne og mer detaljerte råd for russeren når det nærmet seg russetid. Råd til russeren ble utarbeidet i samarbeid med Helsedirektoratet og etter møte med representanter for russeren fra ulike deler av landet. Rådet er nå publisert på våre nettsider, se [Russeråd](#) (FHI).

Arrangementer og samlinger er hendelser med risiko for smittespredning. I henhold til [covid-19 forskriften §13](#), skilles det mellom offentlige og private arrangementer. Erfaringsvis er det vanskeligere å sikre etterlevelse av de grunnleggende smittevernrådene ved private arrangementer, der personer som kjenner hverandre godt deltar, og dette ansees derfor som arrangement med høyere smitterisiko. Derfor er det strengere antallsbegrensninger på slike arrangementer enn for offentlige arrangementer. Det er også ulik smitterisiko innendørs og utendørs, noe som gjenspeiles i de gjeldende antallsbegrensningene. Russearrangement kan falle inn under begge kategorier arrangement, ettersom hvem som arrangerer og hensikten med arrangementet. Kommuner med høyt smittenivå har strengere regler for arrangementer, og dette er strengt regulert i 5A og 5B kommuner.

Vi har gitt russen råd om hvordan de kan gjennomføre russefeiring med å etablere mindre faste grupper for å redusere risiko for større smitteutbrudd. Russen må slik vi skrev i vårt råd, forholde seg til de gjeldende regler for arrangementer og samlinger som gjelder i den kommunen de er i: *“Det kan være strenge regler i noen kommuner enn for landet ellers, så sjekk derfor alltid gjeldende regler på den enkelte kommunes nettside og les om [lokale råd og anbefalinger](#) på Helsenorge.no.”*

Når det gjelder mer tilfeldige samlinger som ikke defineres som arrangement, har vi også gitt råd om dette:

- Det er viktig at ikke for mange samles og at generelle smittevernråd følges, for å unngå stor smittespredning.
- Det er best om det er de samme, faste gruppene som samles i løpet av russetiden.
- Hvis flere grupper samles, er det viktig at det er god avstand mellom gruppene, minst 2 meter.
- Samles heller ute enn inne, risiko for smitte er større innendørs.
- Finn et annet sted å være dersom dere ser at det er mange grupper samlet på samme sted

FHI har deltatt i flere møter med statsforvaltere og kommuner der russetiden har vært tema, og gitt informasjon om anbefalingene og om arrangementsbestemmelsene.

Russearrangement vil i stor grad være utendørs, der det er mindre smitterisiko. I biler, busser etc. er rådet å være sammen med sin faste gruppe, og ikke sammen med russ fra andre grupper. Vi mener det ikke er behov for innstramminger eller egne regler for russen. Vi mener også at det ikke er behov for endringer i covid-19-forskriftens definisjon av arrangementer på nåværende tidspunkt.

Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.